

Innhold

1. Kultur, økonomer og kulturøkonomi	11
1.1 Bør økonomer arbeide med kulturspørsmål?	11
1.2 Økonomer som faglige streifdyr	16
1.3 Det samfunnsøkonomiske perspektivet	18
1.4 Sentrale kjennetegn ved kulturaktiviteter og kulturgoder	20
1.5 Tematiske tyngdepunkter	28
2. Samfunnsøkonomi og kulturpolitikk	30
2.1 Innledning	30
2.2 Kollektiv nytte av kulturgoder	32
2.3 Kulturgoder og eksterne virkninger	33
2.4 Kulturgoder som formyndergoder	34
2.5 Kulturgoder med store faste kostnader	36
2.6 Baumols sykdom	37
2.7 Fortrenningsvirkninger av nye kulturgoder	37
2.8 Geografisk konsentrasjon i et markedsstyrt kulturtilbud	38
2.9 Ensretting i et markedsstyrt kulturtilbud	38
2.10 Ikke-kulturelle virkninger av kulturgoder	39
2.11 Fordelingsmessige argumenter og dilemmaer	40
2.12 ... Men hvordan foregår det så i praksis?	41
3. Scenekunst og scenekunstinstitusjoner	43
3.1 Innledning	43
3.2 Baumols sykdom: Er scenekunst dømt til undergang?	44
3.2.1 Innledning	44
3.2.2 Hovedtrekk av Baumol og Bowens teorier	45

3.2.3	Bradforuds reformulering av Baumol og Bowens satser	46
3.2.4	Hvor alvorlig er egentlig Baumols sykdom for kultursektoren? . .	47
3.3	Produksjons- og kostnadsstruktur i scenekunstinstitusjoner	52
3.3.1	Hvorfor slike analyser har interesse	52
3.3.2	Eksempler på analyser	52
3.3.3	Nærmere om en analyse av norske institusjonsteatre	55
3.4	Etterspørsel etter scenekunst	61
3.4.1	Hvorfor har etterspørselsanalyser for kulturgoder interesse? . . .	61
3.4.2	Resultater for pris- og inntektsvirkninger	63
3.4.3	Tidkrevende konsum av kulturgoder, Linderteoremet og Lindereffekten	66
3.4.4	Preferanseulikheter mellom konsumentene	68
3.5	Festivaler	70
3.5.1	En eksplosjon	70
3.5.2	Etterspørselsbetingede faktorer	72
3.5.3	Tilbudssidefaktorer	75
3.5.4	Fortrenger festivaler faste arrangementer?	77
4.	Kulturarv	79
4.1	Kulturarv og kulturminner	79
4.2	Hvilken verdi har egentlig kulturarven?	82
4.3	Metoder for å måle kulturarvens verdi	85
4.3.1	Innledning	85
4.3.2	Verdsettingsmetoder	86
4.3.3	Verdsetting av kulturarv ved demokratiske prosesser	92
4.4	Nærmere om museer; deres forvaltningsoppgaver og atferd	95
4.4.1	Litt om museumsvirksomhetens omfang	95
4.4.2	Hvorfor så stor ekstern støtte til museer?	95
4.4.3	Pradoeffekten	96
4.4.4	Superstjerne-museer	99
4.4.5	Litt om spesialutstillinger	101
4.4.6	Museer, gallerier og arkiver: nye trender	102
5.	Bildende kunst	104
5.1	Innledning	104
5.2	Hvorfor er Baumol så pessimistisk?	107
5.3	Mer om særtrekk ved kunstmarkeder	110
5.4	Markedsanalyser av bildende kunst	115

5.5	Auksjoner og deres funksjonsmåte	117
5.6	Lønner det seg å investere i bildende kunst?	121
5.7	Går det an å måle opplevelsesverdien av bildende kunst?	124
6.	Litteraturøkonomi	126
6.1	Innledning	126
6.1.1	Hva er litteraturøkonomi?	126
6.1.2	Hva er det som er så spesielt med bøker?	128
6.1.3	Aktuelle litteraturøkonomiske utfordringer	129
6.2	Tilbud av bøker	131
6.2.1	Konsekvenser av store faste kostnader i bokproduksjonen	131
6.2.2	Bøker som differensierte produkter	133
6.2.3	Betydningen av usikkerhet og økonomisk risiko	134
6.3	Konsentrasjon og markedsrett i bokbransjen	138
6.3.1	Innledning	138
6.3.2	Konsentrasjonsutviklingen på forlagssiden	140
6.3.3	Konsentrasjonsutviklingen i bokhandel	142
6.4	Etterspørsel etter bøker	143
6.5	Bøker og boklesing i Norge	148
6.5.1	Hvem leser bøker – og hvem leser hva?	148
6.5.2	Bibliotekenes rolle	149
6.6	Faste eller frie bokpriser – hva er best?	151
6.6.1	Innledning	151
6.6.2	Prinsipielle argumenter for og imot faste priser	154
6.6.3	Sammenlikning mellom land med faste og frie bokpriser	159
6.6.4	Hva om en går over til frie priser?	162
6.6.5	... og hva så?	164
6.7	Litt om den norske bransjeavtalen	165
7.	Kultur og verdiskaping	167
7.1	Økonomiske virkninger av kultur	167
7.2	Hva er EI-analyser?	168
7.3	Indirekte virkninger i EI-analyser	172
7.4	Eksempler på analyser som er gjennomført	177
7.5	Bør en slutte med EI-analyser?	182
7.6	Hvordan bør en så legge opp analyser av kulturens økonomiske betydning?	187

8. Kunstnerens arbeidsmarkedsatferd og materielle kår	191
8.1 Innledning	191
8.2 Hvem er egentlig kunstner?	192
8.3 Den fattige kunstner – er det en myte?	195
8.4 Allerede Adam Smith... ..	200
8.5 Litt om superstjerne-teorier	209
8.6 Opphavsrettigheter	211
9. Politisk kulturøkonomi og kulturøkonomisk forskning	218
9.1 Det offentlige som problemløser	218
9.2 Politisk-økonomiske perspektiver i kulturøkonomi	222
9.3 Preferansepåvirkning	227
9.4 Politisk kulturøkonomi og forskningsetiske dilemmaer	229
Litteratur	234
Personregister	253
Sakregister	258